

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio septima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ergo quod sicut natura humana non transit in naturam accedentis, sic non aduenit accidentaliter per inherētiā personæ diuinæ.

7 Tercio modo potest dici aliquid aduenire accidentaliter, quia aduenit enti in actu cōpleto absq; inherētia cedens in idē secundū suppositū cum eo cui aduenit, sicut si ramus nouus inferatur arbori perfectē & hoc modo natura humana potest dici aduenire accidentaliter personæ diuinæ, quia cedit in idē secundum suppositū, & aduenit enti in actu cōpleto absq; inherētia vnus ad alterum.

8 Ad primum arg. dicendum quod omne quod assumitur, vt instrumentū aduenit accidentaliter, sic quod differat secundum suppositum quāquā instrumenta omnia extrinseca sunt huiusmodi. Sed instrumentū intrinsecum potest pertinere ad vnitatem suppositi, sicut membra corporis sunt instrumenta operationum animæ, quæ tamen pertinent non solum ad vnitatem suppositi, sed etiam ad vnitatem essentiæ hominis. Natura autē humana in Christo se habet, vt medio modo instrumentum, quia pertinet ad vnitatem suppositi diuini, in quo excedit instrumenta extrinseca, sed nō pertinet ad vnitatem essentiæ suppositi diuini, vt dictum est. Et ideo negatur quandoque esse instrumentum accipiēdo pro instrumento extrinseco: vnde Cirillus in epistola dicit ad Monachos Ægypti hunc Emanuelem, id est, Christum non tanquā instrumenti officio functum dicit scriptura, Sed tanquā verē humana tum, id est, factum hominem. Quandoq; verō dicitur instrumentum accipiēdo pro instrumento coniuncto in vnitatem suppositi non naturæ, & sic loquitur Damas. in auctoritate præallegata.

9 Ad secundum dicendū q̄ natura humana in Christo quāquā non adueniat verbo extrinsece per modū habitus, comparatur tamen habitui propter duo. Primum est quia aduenit personæ diuinæ post esse completum & vt quædam substantia non inherens, sicut vestis est quædam substantia quæ aduenit homini in esse completo. Secundum est quia vestimentum coaptatur & aliquo modo mutatur secundum figurā corporis, sic natura humana coaptatur, & aliquo modo mutatur secundum congruentiam diuinæ personæ, quia caret proprio subsistere & inexistit in persona diuina prout personæ diuinæ congruit.

10 ARGUMENTVM in oppositum bene probat quod natura humana non transit in naturam accedentis, neque aduenit alicui per inherētiā. Sed non probat quin possit aduenire accidentaliter quātum ad hoc quod adueniat enti in actu.

Sententia huius distinctionis. VII. in generali & speciali.

Secundum verō primā opinionem. Superius Magister posuit opiniones de modo vnionis. Hic verō determinat qualiter propositiones intelligi debeant in quibus vnio significatur. Et diuiditur in quatuor. Primō exponit eas secundū primam opinionē, Secundō secundum secundam ibi, In secunda verō sententia. Tercio secundam tertiam ibi, In hac etiam sententia. Quarto relinquunt auctori iudicium de prædictis ibi, Satis diligenter. Secūda diuiditur in duas, quia primō ponit secundæ opinionis responsonem ibi, In secunda verō. Secūdo ponit contra eam, & soluit ibi, Sed his videntur aduersarij. Tertia pars principalis qui incipit ibi, In hac verō sententia, diuiditur in duas, quia primō ponit responsonem ad questionem principalem. Secūdo mouet incidentem dubitationem, & soluit secundum illam opinionem ibi, secundum istos. Hæc est diuisio lectionis.

2 SENTENTIA est ista, dicit Magister q̄ secundum opinionem primā quæ ponit pluralitatem suppositorum, istæ sunt veræ Deus factus est homo & homo factus est Deus, quia non per naturā, sed per gratiā adoptionis vnus dicitur esse alterum, & sic Deus factus est de nouo quædam substantia: & quædā substantia facta est Deus, quod tamen non erat prius. Quod confirmatur per dictū Origenis qui dicit factus est Deus qui prius nō erat secundum carnem. Secundū verō secundam opinionē quæ ponit tantum vnū suppositum sensus est, Deus factus est homo, quia factus est subsistens in duabus naturis diuina scilicet & humana, & homo factus est Deus, quia subsistens

in natura humana est Deus. Et sic persona filii post incarnationem est cōposita quæ prius erat simplex secundum eandem opinionē, filius Dei inquantū homo est prædestinatus, non inquantū Deus. Et respondēt isti ad aliquas auctoritates quæ videntur esse pro prima opinione vt cum legitur assumptus à verbo, ibi enim accipitur homo pro humana natura, non pro supposito, dicit etiam secunda opinio quod sicut est vna persona Dei & hominis & nō alia & alia, sic Deus & homo non sunt aliud & aliud. Postea obiicit cōtra hoc, & adducit quæsdā auctoritates Aug. quæ dicunt q̄ aliud est verbum Dei, aliud est homo, aliud est filius Dei, aliud filius hominis, & non alius. Ad hoc respondet quod per illa verba nō significatur pluralitas personarum sed naturarū, quia alterius naturæ est Christus inquantum Deus & inquantū homo quod confirmat per Ioannem Damascenū qui etiam dicit personā verbi post incarnationem esse cōpositam. Et idem cōfirmat per Hilariū. Simili modo determinat quæsdā auctoritates Aug. Postea obiicit per Aug. contra illud quod dictum est personam verbi esse cōpositam. Dicit enim Aug. quod Deus, vel homo non est pars illius personæ & sic persona nō videtur ex eis composita. Et respondet quod non est tanquam ex partibus constituentibus personam. Sed est quædam alia inexplicabilis compositio. Postea dicit quod secundum opinionem tertiam cum dicitur Deus factus est homo, vel humanatus intelligendum est secundum habitum sicut dicitur homo indutus. Similiter cum dicitur filius Dei prædestinatus est esse homo vel homo est prædestinatus esse filius Dei, sub hoc sensu est intelligendum, quia prædestinatus est à Deo ab æterno quod Deus sit homo & quod homo sit Deus, subdit etiam quod licet bene dicatur quod homo sit Deus, non tamen dicitur q̄ ille homo scilicet Christus sit homo diuinitus. Vltimō excusat se à determinatione istarum opinionum & committit iudicium auditori. Hæc est sententia lectionis, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum ista sit vera Deus factus est homo.

Th. 1. q. 16. ar. 6.

Circa distinctionem septimam, primō quæritur de locutionibus experimentibus incarnationē. Et primō quæritur vtrum ista sit vera Deus factus est homo. Et arguitur quod non quia qui non est factus, non est factus homo à destructione superioris, sed Deus non est factus, ergo Deus non est factus homo.

2 Item si Deus factus est homo, Deus est homo: quia in permanentibus res est quando facta est, sed Deus non est homo, ergo nō est factus homo. Probatio minoris si hæc esset vera, Deus est homo, aut esset vera per se, aut per accidens: non per se, quia in omni propositione per se prædicatum dicitur de omni eo de quo dicitur subiectum. Sed homo non dicitur de omni eo de quo dicitur Deus, quia Pater dicitur deus, nec tamē dicitur homo, ergo ista deus est homo non est vera per se, nec per accidens, quia omnis prædicatio per accidens, vel est vera ratione inherētiæ prædicati ad subiectum, vel ratione extrinsece denominationis, sed natura humana non inest diuinæ, nec aduenit extrinsece: vt patet ex præcedenti quæstione, ergo non est vera per accidens.

3 Item fieri hominem aut attribuitur Deo, vt subiecto factionis, aut vt termino: nō vt subiecto, quia omne fieri in subiecto supposito mutari, Deus autē immutabilis est, nec vt termino, quia terminus actionis nō præcedit actionem. Sed Deus præcessit hoc quod est fieri hominē, ergo non potest ipsi attribui vt termino, ergo nullo modo.

4 IN contrarium est quod dicitur Ioan. 1. Verbum caro factum est, id est, filius Dei factus est homo, & in symbolo Niceno dicitur de filio Dei quod homo factus est.

4 RESPON SIO. Duo sunt faciēda circa quæstionem istam, quia primō excludetur sensus improprius secundum quem aliqui verificant has propositiones, Deus factus est homo, & homo factus est Deus, & secūdo declarato quis sit sensus proprius inquiretur de veritate earum secundum illum sensum.

6 QVANTVM ad primum sciendum est quod alie qui dicunt, quod ly factus est potest esse determinatio totius compositionis, vt sit sensus Deus est factus homo, & homo factus est Deus, & sic homo

homo factus est Deus, hoc est, factum est quod Deus est homo, & homo est Deus, & in hoc sensu vera est utraque propositio, & sic loquitur beatus Aug. ubi dicit, quod talis fuit illa unio quae faceret Deum hominem, & hominem Deum: quia per illam unionem factum est, quod Deus est homo, & homo Deus. Alio modo ly factum potest determinare solum subiectum, vel solum praedicatum, ut sit sensus, Deus factus est homo, vel homo factus est Deus & similiter ex parte praedicati Deus est homo factus, vel homo est Deus factus, & in hoc sensu utraque propositio falsa est, quia ponit factionem simpliciter circa suppositum diuinum quod importatur nomine Dei, vel nomine hominis in supposito. Est autem ibi falsitas, non propter principale compositionem, sed propter falsam implicationem ex parte subiecti, vel praedicati, sicut ista est falsa. Sortes albus currit dato quod curret non esset tamen albus.

7 Neutrum autem istorum est bene dictum. Non primum, quia ly factus est, non est de his quae determinant compositionem: sicut possibile, necessarium, vel contingens: & ideo non est proprie resolutio istarum propositionum Deus factus est homo, vel homo factus est deus in hanc factum est quod Deus sit homo, vel homo Deus quoniam Aug. isto modo utatur. Nec secundum valet, quia hoc totum factus est locum tenet unius copulae verbalis. Est enim suppletio praeteriti huius verbi si fuerit. Et ideo sicut pro infanti incarnationis quaeremus de ista Deus sit homo, vel homo sit deus, ita quod ly sit esset copula pura verbalis coniungens subiectum cum praedicato & non esset determinatio praedicati, vel subiecti: ita pro nunc quaerimus utrum haec sit vera Deus factus est homo, utendo hoc toto factum est pro sola copula verbali quam non licet diuidere. Sic ut ly factus sit determinatio praedicati, vel subiecti: & ly est sit copula quemadmodum alii dicunt. Sed hoc totum factus est, est solum una copula, & sic patet primum.

8 QUAESTIO VI ad secundum dicendum quod haec est vera deus factus est homo, quod patet sic: omne quod nunc est aliquid quod prius non fuit potest dici factum illud, sed filius Dei nunc est homo, & quandoque prius non fuit homo, ergo potest dici quod filius Dei, vel Deus factus est homo. Ad cuius amplioris declarationem notandum est quod fieri, vel factum esse quandoque attribuitur alicui absolute sine determinatione aliqua, ut si dicatur: Sortes factus est quandoque, verum cum determinatione addita, ut si dicatur: Sortes factus est albus, vel Sortes factus est mihi prope. Primo modo illud cui attribuitur fieri, vel factum esse est terminus, vel intrinsecè includit terminum factionis, quia cum factio non possit esse sine aliquo termino (Alioquin esset aliqua factio per quam nihil fieret) ubi autem fieri, vel factum esse attribuitur alicui absolute nihil est ibi praeter factionem, nisi illud cui factio attribuitur, ideo necessarium est quod illud sit factionis terminus, vel intrinsecè includat terminum. Isto autem modo non potest fieri, vel factum esse attribui Deo. Cuius ratio est, quia cui non potest attribui esse terminum factionis, vel includere ipsum intrinsecè illi non potest attribui absolute fieri, vel factum esse, sed Deus est huiusmodi, ergo &c. Maior patet ex dictis. Minor probatur, quia factio terminatur ad aliquod esse acquisitum per factionem. Sed per hoc nomen Deus non importatur aliquid esse acquisitum per factionem, ergo Deus non potest esse terminus factionis, & haec fuit minor, sequitur ergo conclusio.

9 Alio modo attribuitur alicui fieri, vel factum esse cum determinatione addita. Quod contingit dupliciter, uno modo quando illa determinatio est subiectiue inherens, sicut dicitur: Sortes fieri albus, & tunc illud cui attribuitur se habet in ratione subiecti respectu factionis & determinationis quae est terminus factionis, ut patet in exemplo dicto de Sorte albo, & hoc modo non potest fieri, vel factum esse convenire Deo, quia omne quod se habet ad factionem & terminum factionis tanquam subiectum verè mutatur per factionem. Sed Deus est omnino immutabilis, ergo ipsi non potest attribui fieri, vel factum esse hoc modo. Alio modo quando illa determinatio non se habet inherenter, sed relatiue: ut si dicatur quod Sortes est factus mihi prope, & tunc non oportet quod omne illud cui attribuitur fieri, vel factum esse sit terminus vel subiectum factionis. Sed sufficit quod sit extremum relationis, quae

potest vni aduenire sine mutatione sui ex mutatione alterius, sicut ergo factus prope Sortem ex sola mutatione Sortis, quia venit ad me & sic est in proposito. Cum enim dicitur Deus factus est homo, fieri non attribuitur Deo absolute, nec attribuitur ei cum determinatione inherenter, sed cum determinatione respectiua, quae est realiter in humana natura, ex eo quod non habet proprium subistere, sed dependet ad personam diuinam in persona autem diuina est solum secundum rationem, & sic patet quod ista est vera Deus factus est homo.

10 AD primum argu. dicendum quod non sequitur Deus non est factus, ergo non est factus homo, nec est locus dialecticus à superiori ad inferius negado, sed potius est fallacia secundum quid ad simpliciter, quia fieri sumptum absolute accipitur pro fieri simpliciter, sumptum autem cum determinatione tenetur pro fieri secundum conditionem determinationis, licet autem natura humana det supposito generis proprii esse simpliciter. Tamen supposito diuino dat solum esse secundum quid, quia aduenit & in actu perfecto. Et ideo cum inferitur Deus non est factus, ergo non est factus homo, negatur factio secundum quid ex negatione factionis simpliciter. Si autem fieri absolute sumptum teneretur pro fieri quod est commune ad fieri simpliciter, & secundum quid, tunc ex negatione eius absolute soluta posset inferri negatio cuiuslibet fieri simpliciter, & secundum quid, sed modus loquendi hoc non habet.

11 AD secundum dicendum quod ista est vera Deus est homo, ut patet ex praecedentibus. Et cum dicitur autem est vera per se, aut per accidens. Respondetur communiter quod si attendatur ad suppositum sic est per se, quia suppositum habens deitatem idem per essentiam est habens humanitatem. Sed quantum ad formas importatas per terminos est per accidens. Quia Deus secundum quod Deus, siue in eo quod habens deitatem non est homo. Si enim Deus secundum quod Deus esset homo, Deus non posset non esse homo quod est falsum. Quod autem istorum proprius sit dicendum, puto quod magis proprie posset dici per accidens quam per se, quia omnis propositio vera per se, vera est cum reduplicatione termini supra se. Sicut homo secundum quod homo est animal, & secundum quod homo est risibilis, quia illud quod importatur formaliter per subiectum est ratio inherenter praedicati cum subiecto. Sed non potest dici quod Deus secundum quod deus est homo, quia quod importatur formaliter in nomine Dei non est ratio convenientiae praedicari cum subiecto, sed sola vnitas suppositi, quae etiam in propositionibus per accidens est tota causa verificationis. Propter quod talis propositio magis est dicta per accidens quam per se, non propter hoc quod humana natura sit accidens, aut adueniat inherenter vel extrinsecè ad modi habitus, sed quia aduenit enti in actu, nec formaliter importatur nomine hominis, illud quod formaliter importatur nomine Dei, nec econuerso.

12 Ad tertium dicendum quod cum dicitur Deus factus est homo, fieri non attribuitur Deo ut subiecto factionis, nec ut termino acquisito per factionem, sed attribuitur ei ut extremo ad quod terminus factionis realem habitum dinem ratione cuius attribuitur ipsi fieri non simpliciter, nec per inherenteriam, sed per habitudinem relationis sicut declaratum fuit prius.

QUAESTIO SECUNDA.

Utrum haec propositio sit vera homo factus est Deus.

Tho. 3. q. 16. ar. 7.

Secundo quaeritur, utrum haec propositio sit vera, homo est factus Deus. Et videtur quod sic: quia ista deus factus est homo conuertitur in hanc homo factus est deus, sed prima est vera, ut patet ex praecedenti questione, ergo & secunda haec, scilicet homo factus est Deus.

2 Item omne quod nunc est aliquid quod non fuit prius potest dici factum illud. Sed homo nunc est Deus, & non semper fuit Deus, ergo verè potest dici quod homo factus est Deus.

3 Item in incarnatione factio, vel mutatio magis attribuitur naturae humanae quam diuinae. Si ergo illa verificatur Deus factus est homo, multo magis (ut videtur) potest ista verificari homo factus est Deus.

4 IN contrarium arguitur: quia aut homo tenetur pro natura, aut pro persona. Si pro natura non potest verificari: quia illa non est facta Deus. Si pro persona idem sequitur, quia persona Christi hominis non est facta Deus, sed semper fuit Deus, igitur &c.

5 RESPONSI O. Si ly factus esset proprie determinationis compositionis, tunc ista esset vera & propria homo est factus Deus: quia per incarnationem factum est qd hęc sit vera homo est Deus, sicut ista Deus est homo. Item si ly factus est diuideretur, ita vt ly factus esset determinatio subiecti, & ly est esset copula verbalis, adhuc ista posset magis verificari homo factus est Deus, quam ista Deus factus est homo sub hoc sensu, homo factus est Deus, id est, ille qui factus est homo, est Deus quod est verum: quia filius Dei qui factus est homo est Deus, ita quod esset predicta implicatio circa subiectum, sed illa deus factus est homo, non posset isto modo verificari: quia sensus esset, ille qui factus est Deus est homo, & hæc est falsa propter falsam implicationem circa subiectum. Sed quia neuter istorum modorum est proprius, vt dictum fuit in precedenti questione, ideo & si secundum predictos modos ista homo factus est Deus posset dici vera, non tamen propria.

6 Secundum autem tertium modum, qui solus est proprius predicta propositio non potest verificari propter duo. Primum est, quia quando alicui attribuitur fieri non absolute, sed cum determinatione oportet qd illud præexistat saltem secundum naturam factioni, vel determinationi: vt patet in ambobus modis immediate dictis. Sed homo non præexistit, nec natura, nec tempore ei quod est hominem fieri, vel esse Deum: quia licet humanitas fuerit prius ordine naturæ, qd vnita verbo, tamē non prius fuit homo quod est nomen suppositi, quā fuerit hominem esse Deum, sed simul: propter quod ista est falsa homo factus est Deus. Itē omnis propositio vera de præterito fuit aliquando vera de presenti. Sed ista homo factus est Deus, est de præterito, cui respōdet ista homo fit Deus, tūc quā de presenti. Sed ista nunquā fuit vera pro aliquo præterito homini fit deus: ergo ista quæ est de præterito homo factus est Deus non est vera, quod autem ista nunquam fuerit vera homo fit Deus: patet quia quod homo est nomen suppositi, sed nulum suppositum factum est Deus, ergo &c.

7 Ad primum argumentū dicendum quod ista Deus factus est homo non conuenitur in hanc homo factus est Deus, sed in hanc ille qui factus est homo est Deus, quæ est vera sicut & prima.

8 Ad secundum dicendum per interemptionem minoris: quia homo de quo verificatur nūc quod sit Deus, semper fuit Deus: quia, hoc est suppositum filii.

9 Ad tertium dicendū qd licet in incarnatione non sit mutata natura diuina, sed humana, tamē quia nomen hominis importat suppositum habens naturā humanā, & illud non præexistit ei quod est fieri Deum, sicut esse Deum præexistit ei quod est fieri hominem ideo ista verificatur Deus factus est homo, & non illa homo factus est Deus.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum hæc sit vera filius Dei prædestinatus esse homo.

Tho. 3. q. 24. art. 1. & 2.

Tertio queritur vtrum hæc sit vera filius Dei prædestinatus esse homo. Et videtur quod sic: quia ista magis debet verificari, filius Dei prædestinatus esse esse homo, quam ista homo prædestinatus esse esse filius Dei, sed ista secunda est vera, ergo a fortiori ratione prima, maior patet: quia sicut magis verificamus istam, filius Dei factus est homo, qd istam homo factus est filius Dei. Ita debemus magis verificare istam, homo prædestinatus esse esse filius Dei. Minor probatur per Apostolum Rom. 1. qui loquens de Christo dicit. Qui factus est ei ex semine David secundum carnem, id est homo, qui scilicet homo prædestinatus est filius Dei in virtute, ergo secundum istum ista est vera iste homo (demonstrato Christo) prædestinatus esse esse filius Dei, igitur &c.

2 Item factū in tempore non per naturā, sed per gratiā a Deo præuisum & præordinatū est prædestinatum. Sed factum est in tempore, qd deus est homo & homo est deus non per naturam, sed per gratiā vnionis & hoc fuit a deo

præuisum, & præordinatum: ergo prædestinatus est, igitur verax est vera, hæc filius Dei prædestinatus esse esse homo & hæc homo prædestinatus esse esse filius Dei.

3 IN contrariū arguitur, quia homo non dicitur equitocē de filio Dei, & aliis hominibus, puta Petro vel Ioanne. Sed de nullo alio potest dici, quod sit prædestinatus esse homo, non enim bene diceretur Petrus prædestinatus esse esse homo, ergo nec illud debet dici de filio Dei.

4 RESPONSI O. primo dicenda sunt aliqua de ratione prædestinationis. Et secundō videbitur an dictæ propositiones possint verificari.

5 QVANTVM ad primum sciendū est, qd prædestinatio potest accipi absolute, vt dicendo Petrus est prædestinatus, vel cum aliqua determinatione. Primo modo prædestinatio, est præordinatio diuina conferendi alicui in tempore illa quæ sufficienter perducant ipsum in beatitudinem. Quando autē prædestinationi additur aliqua determinatio, tunc importat præordinationē diuinam in illud quod per determinationem additur, vt si dicatur: Petrus fuit prædestinatus esse princeps Apostolorū. Vtrobique autem de ratione prædestinationis sunt tria. Primum est, qd illud ad quod aliquis prædestinatur aliquando est conueniar. Alioquin prædestinatio non haberet certitudinem. Secundum est, quod conueniat ei non ex se, sed ex alterius dono gratuito: quia prædestinatio proprie est eorum ad quæ virtus propria non attingit. Tertium est, qd illud ad quod aliquis prædestinatur sequatur prædestinationem, & prædestinatum, prædestinationē quidem: quia prædestinatio ratione præpositionis (quæ est præ) importat antecessorem ad illud de quo est, prædestinatum vero, quia illud ad quod aliquis prædestinatur conuenit ei per gratiam & ideo supponit ipsum: sicut gratia supponit naturam, & hæc de primo.

6 QVANTVM ad secundū dicendum, qd si esse prædestinatum sumatur absolute, tunc non conuenit filio dei, nisi cum reduplicatione expressa, vel subintellecta hac, scilicet inquantū homo: vt dicitur, vel saltem intelligatur filius Dei secundū quod homo est prædestinatus. Cuius ratio est, quia prædestinari absolute est destinari ad beatitudinem per alterius donū sibi in tempore gratis collatū. Sed illud non cōpetit filio Dei inquantum huiusmodi: quia non destinatur ad beatitudinē cum ipsa sit sua beatitudo, nec recipit ex tempore aliquod donū, per quod in beatitudinem tenderet, ergo ipsi non cōpetit esse prædestinatum: vnde ibi deficiunt duæ conditiones prædestinationis, quia beatitudo quā habet filius Dei non conuenit ei per gratiam, sed per naturā, nec sequitur ipsum tempore, vel natura cum sit vna natura, quare &c. Si autem dicatur filius Dei secundum quod homo est prædestinatus, vera est: quia beatitudo creata conuenit filio Dei secundum quod homo est, & conuenit ei ex gratuito dono Dei, & sequitur ipsum saltem ordine naturæ. Propter quod ibi concurrunt omnes conditiones prædestinationis prius posite. Ex quo sequitur, quod propositio illa vera sit.

7 Si autē sumatur prædestinatio non absolute, sed cum determinatione sicut sumitur in propositione de qua quæritur, sic dicendum qd prædictæ propositiones simpliciter non sunt negandæ tanquā in omni sensu falsæ. Quia tam scriptura sacra, qd sancti & Doctores alii vsi sunt talibus propositionibus, quia cū scriptura & sancti in dictis suis non semper seruauerunt omnimodam proprietatem loquendi, imō quandoque vsi sunt nomine patris pro toto, Exod. 1. Omnes animæ quæ egressæ sunt de fœmore Iacob, ibi sumitur anima pro homine, & Ioan. 1. Verbum caro factum est, id est, homo. Et Augu. frequenter sumit suppositum pro natura, vt vbi cunq; dicit hominē assumptum a verbo, id est, humanitatem.

8 Ideo de propositionibus, de quibus est quæstio. Dicendum est qd non sunt propriæ omnino, licet in aliquo sensu sint veræ. Inter illas tamē magis est impropria hæc, homo prædestinatus esse esse filius dei, qd ista filius Dei prædestinatus esse esse homo. Quod autem neutra istarum sit omnino propria patet, & primō de ista filius Dei prædestinatus esse esse homo, quia illud quod cōuenit alicui propria virtute & non ex dono gratuito non conuenit ei proprie per aliquam prædestinationem, sed esse hominē conuenit filio Dei per assumptionem humanæ naturæ, quæ

facta est virtute filii que quidem virtus communis est Filio, Patri, & Spiritui sancto, & non per aliquod doni gratiæ collatum Filio, ergo esse hominem non cõpetit ei proprie per aliquam prædestinationem, minor patet de se. Maior similiter manifesta est, quia vna de conditionibus prædestinationis est, quod id ad quod aliquis prædestinatur cõueniat ei ex aliquo dono gratuito, & non virtute propria.

9 Quod autem altera sit minus propria (hæc scilicet) homo prædestinatus esse esse filius Dei, probatur sic, illud quod conuenit alicui, nec sequitur ipsum naturam, vel tempore non conuenit ei per prædestinationem, sed esse filium Dei non sequitur hominem de quo prædicatur, nec naturam, nec tempore ut dictum fuit in quæst. præce. ergo non conuenit ei per prædestinationem. Non potest ergo verè & proprie dici quod homo sit prædestinatus esse filius dei, & minus potest hoc dici quod filius dei prædestinatus esse homo, quia quo minus hæc sit propria solum obicit quod esse hominem cõuenit filio Dei per aliquod factum propria virtute eius, nihilominus tamè illud est factum gratiæ, quia vnio naturæ humanæ cum supposito diuino est facta merè gratuitum. Et ideo potest aliquo modo tolerari quod conueniat ei per gratiam. Sed in alia propositione obicit totaliter tertia conditio prædestinationis, scilicet quod illud ad quod aliquis prædestinatur sequatur ipsum saltem ordine naturæ obicit etiã aliquo modo secunda conditio, quia cum homo sit nomen suppositi quod non est in Christo nisi vnum tantum, & illud per naturam habet quod sit filius Dei, non potest ipsi competere per gratiam, sed si competere ei in quantum homo est per gratiam vnionis, quia tamen illa vnio sit virtute suppositi quod importatur nomine hominis, ideo adhuc remanet eadem proprietates quantum ad secundam conditionem prædestinationis.

10 Patet ergo quod neutra dictarum propositionum est omnino propria, proprie tamen diceretur quod humana natura fuit prædestinata vniri filio Dei, & quia ex tali vnione verificantur hæc propositiones Deus est homo, & homo est Deus, ideo potest dici quod prædestinatum fuit Deum esse hominem, & hominem Deum esse, sed ex hoc non sequitur quod priores propositiones sint veræ & propriae, sicut non sequitur factum esse quod homo esset deus, ergo homo factus est Deus, quia factum esse, vel prædestinationem esse non sunt determinationes compositionis, ut dictum fuit in præcedenti quæstione.

11 Ad primum argu. dicendum quod minor propositio quæ sumitur ex dicto Apostoli potest exponi sicut putat Origenes sic (scilicet) qui factus est ex semine Dauid secundum carnem, id est, qui factus est homo qui homo prædestinatus est vt sit ibi punctus, est filius Dei in virtute, & sic sensus quod Christus in quantum homo est prædestinatus, & nihilominus est filius Dei ratione suppositi, & iste sensus non concludit quod ista sit verè homo est prædestinatus esse filius Dei. Alio modo potest dici quod secundum consuetudinem scripturæ aliquid dicitur fieri quando innotescit, hoc ergo quod est esse filium Dei potest accipi dupliciter vel secundum rei veritatem, vel secundum euidenciam, seu manifestationem, si primo modo sic falsa est vel non est propria propter rationem quæ dicta fuit. Si secundo modo sic est vera, & est sensus, hic homo prædestinatus est esse filius Dei (id est) vt appareat euidenter esse filius Dei, quod factum fuit præcipue in resurrectione, vnde & ipse tunc dixit data est mihi omnis potestas in caelo & in terra, Mat. vii. Et hæc expositio videtur concordare textui sequenti, sequitur enim post prædicta verba, Qui prædestinatus est filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum.

12 Ad secundum dicendum quod vnio naturæ humanæ cum diuina persona quæ facta est in tempore per gratiam, & præordinata à Deo ab æterno verè potest dici prædestinata est qua vnione sequitur verificatio illarum propositionum Deus est homo, & homo est deus, sed non propter hoc sequitur quod illæ propositiones sint veræ filius Dei prædestinatus esse esse homo, &c. Nisi sub illo sensu improprio prædestinatum est quod Deus sit homo & homo Deus. Prædestinatio enim est præordinatio factorum non verificationis propositionum quantum ex factis sequatur aliquarum propositionum verificatio.

13 ARGUMENTVM verò in oppositum licet sit

ad veram conclusionem tamen deficit, quia non est simile de hac propositione Deus prædestinatus esse esse homo & Petrus prædestinatus esse esse homo, quia homo & Petrus dicunt idem supposito & natura, idem autem non prædestinatur ad seipsum nomine autem hominis & Dei non idem importatur formaliter quo ad naturam. Et quantum homo non dicatur equiuocè de Christo & de Petro attendendo ad naturam humanam quæ est eiusdem rationis in utroque, attendendo tamè ad suppositum dicitur de eis equiuocè vel saltem analogicè.

Sententia huius distinctionis. VIII.
in generali & speciali.

Post prædicta inquirendum. Superius determinauit Magister de his quæ conueniunt Deo incarnato, quæ sunt experimentia vnionem. Hic determinat de aliis quæ sunt consequentia ipsam vnionem. Et diuiditur in duas, Primò determinat quid cõmunicatur est vni naturæ, ex vnione vnus ad alteram. Secundò determinat de his quæ conueniunt personæ diuinæ, ratione naturæ assumptæ dist. 10. Solum etiam à quibusdam inquiri. Prima in duas, Primò determinat quid cõueniat naturæ diuinæ, ex vnione ad humanam. Secundò, quid conueniat naturæ humanæ, ex vnione ad diuinam di. 10. Præterea inuestigari oportet. Prima in duas. Primò enim inquiri vtrum diuina natura ex vnione ad humanam debeat dici nata. Secundò autem an Christus ratione duplicis naturæ, possit dici bis natus, quæri solet. Hæc est diuisio, &c.

2 IN speciali sic procedit, & primò proponit quæstionem, vtrum natura diuina debeat dici nata, sicut incarnata. Et ostenditur primò, quod non, quia non dicitur nata de patre, ergo non debeat dici nata de virgine. Postea ostendit contrarium, quia natura diuina assumpsit humanam naturam, ergo natura diuina debeat dici nata. Et respondet Magister, quod si intelligatur natura pro persona. Dicendum quod sic fuit nata, sed si intelligatur natura diuina pro essentia. Dicendum quod non, vnde vbiq; inuenitur natura diuina nata debet intelligi natura pro persona. Postea querit vtrum Christus debeat dici bis natus, sicut dicitur Dei filius & hominis, & respondet quod sunt ipsius due natiuitates, habuit enim æternam & temporalem natiuitatem: quia fuit Patri coæternus, & in seculo natus. Quod confirmat autoritate Augustini & Damasceni. Et in hoc terminatur, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum nasci competat naturæ an personæ.

Tho. 3. q. 35. ar. 2.

Circa distinctionem istam queruntur tria. Primò cui competat nasci, vtrum naturæ an personæ. Secundum est, vtrum in Christo fuerint due natiuitates. Tertium, vtrum in Christo sint due filiationes. Ad primum sic proceditur. Et videtur quod naturæ humanæ cõpetat nasci, quia denominatio sit secundum conuenientiam, sed natura à nascendo nomen suscepit: vt habetur. 5. meta. ergo ipsi proprie competat nasci.

2 Item illud proprie nascitur quod per natiuitatem accipit esse, sed per temporalem natiuitatem Christi persona non accipit esse, sed natura humana, ergo videtur quod nasci magis competat naturæ quam personæ.

3 IN contrarium est quod dicit Damasc. lib. 3. nasci est hypostasis non natura.

4 RESPONSO. Dicenda sunt duo. Primum est quia sit nasci. Secundum est cui conueniat.

5 QVANTVM ad primum sciendū est, quod cum generari cõmune sit omnibus, quæ per viam naturæ procedunt de non esse ad esse, nasci tamen competit solum viuentibus quorum generatio fortitur triplex nomē secundum specialia quæ inueniuntur in ea. Primum enim species, ciale quod inuenitur in generatione viuentium est quod aliquid descenditur à generante quod est principium generationis, scilicet semen, vel aliquid loco feminis. Secundum est, quod generatio viuentium est per modum exitus cuiusdam à generante, & secundum sequitur ad primum. Tertium est, quod viuentia quandā colligationem habent ad principium suæ generationis, sicut colligatur fructus